

Manuel Alberich, un socialista clau en l'epopeia de la nit.

Per Daniel Fernández

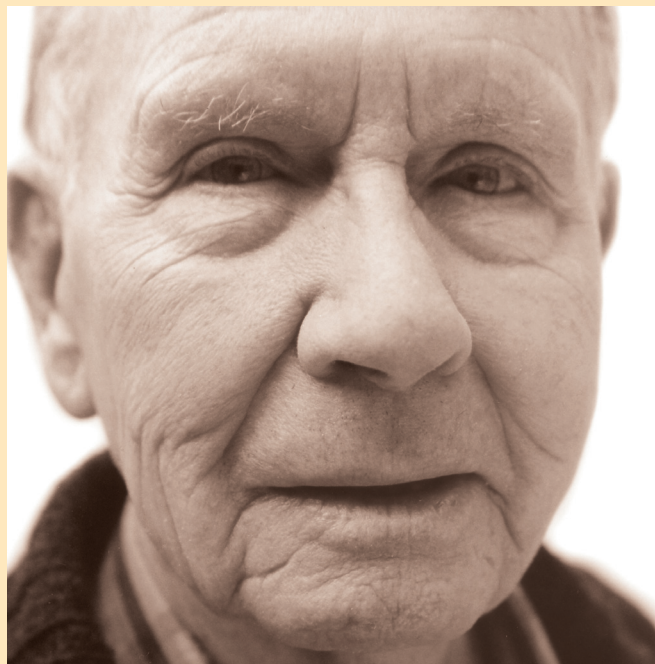
*“El socialisme és indignació del present i
esperança pel futur”
Manuel Alberich*

Manuel Alberich i Olivé ha estat un dels homes d'aquella generació de militants obrers i socialistes que han escrit algunes de les pàgines més sacrificades, tràgiques i admirables de la nostra història contemporània.

Nascut a Barcelona el 24 de setembre de 1914, l'any 1932 ingressà al Bloc Obrer i Camperol que dirigia Joaquim Maurín. Ho va fer, segons les seves pròpies paraules, “mogut per inquietuds de classe –família d'extracció obrera la meva- i afany de justícia social.”

Alhora començà a treballar com a administratiu en una empresa alimentària francesa, i després passà a ésser tenidor de llibres, professió que seria ja la seva. De tota manera, durant els anys de la República la seva militància es concentrà d'una manera prioritària en el terreny social: fou membre del Sindicat Mercantil de Barcelona, del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria (CADCI) i de l'Ateneu Enciclopèdic Popular. El novembre de 1932 participà activament en la primera vaga del sector mercantil i patí la seva primera detenció.

En el marc de l'Aliança Obrera, participà en la vaga general del 6 d'octubre de 1934, després d'haver sofert durant unes setmanes la seva segona detenció. Formà part d'una columna que, a través de l'Arrabassada, arribà a Sant Cugat on es dissolgué després d'un enfrontament amb la Guàrdia Civil. Passà aleshores a la clandestinitat, en els mesos següents,

que seran d'agitació i de propaganda i, alhora, de solidaritat i d'ajut als companys presos. Quan el setembre de 1935 el BOC s'unificà amb l'Esquerra Comunista d'Andreu Nin per tal de formar el POUM, Alberich s'incorpora al nou partit.

El gener de 1936, Manuel Alberich es presentà per a la Secretaria General del CADCI en una candidatura encapçalada pel Jaume Cardús d'ERC, que perdé per un marge reduït de vots davant la candidatura liderada per Pere Aznar. El clima polític i social era ja molt enrarit quan el mes de juny es produí la segona vaga mercantil, que fou especialment dura i, com a conseqüència de la qual, Alberich fou detingut una altra vegada.

En la matinada del 19 de juliol s'incorporà a les lluites de carrer de Barcelona contra els militars revoltats tant en la Plaça de Catalunya com en la presa de Capitània, i formà part del grup de militants del POUM que, enquadrats en les milícies antifeixistes, ocuparen la caserna del carrer Tarragona, que seria batejada com a Caserna Lenin, de la qual fou nomenat intendent general.

Després dels fets de maig de 1937 formà part, junt amb Francisco Viralta, de la comissió liquidadora de la caserna i tot seguit, s'incorporà com a Cap d'Intendència a un dels batallons de la 153 Brigada mixta de l'Exèrcit de l'Est en el Front d'Aragó. El fet que el seu batalló estigués format per vells militants de la CNT contribuí a evitar les represàlies estalinistes.

Del Front d'Aragó passà a les Terres de l'Ebre, i d'allà, a la retirada de les tropes fins a la frontera. A Barcelona,

poques hores abans de l'entrada de les tropes feixistes, evacuà amb el seu camió d'intendència un grup de militants de la CNT-FAI del Poble Nou. Creuà la frontera per Le Perthus i fou traslladat al camp de concentració d'Argelès-sur-mer. Treballà primer en el camp i després en uns magatzems a Tolosa, alhora que anà retrobant els vells camarades poumistes.

El gener de 1941, acompanyat per Diego Mora, metge de la 29 Divisió, entrà clandestinament a Espanya, on immediatament s'incorporà a la lluita contra la dictadura al costat d'un grup de poumistes (Rocabert, Casablanca, Estaran, Berdejo, Galo, Sancho), especialment dotats per a l'acció clandestina, car la seva experiència en aquest terreny havia començat després del maig de 1937. L'objectiu central era la reorganització i extensió del partit a través del "Front de la Llibertat", que en paraules seves era "la publicació d'agitació i combat". Fou precisament ara quan la valentia, la integritat, la fermesa en les conviccions i la discreta heroïtat de Manuel Alberich començà a brillar amb més potència.

El mes de novembre de 1943 tingué lloc a les afores de Barcelona la I Conferència Nacional del POUM. En les reunions preparatòries de la primavera, Alberich havia estat nomenat secretari polític del comitè local de Barcelona. En ella s'hi decidí publicar "Unitat", com a plataforma d'unitat socialista, juntament amb el "Front de la Llibertat", i quedà elegit un Comitè Executiu: Daniel Rebull (David Rey), Enrique Rodríguez (Quique), Josep Pallach, Josep Pané i Jesús Estaran.

La II Conferència Nacional se celebrà el juny de 1944, com a conseqüència de la dimissió de David Rey i començaren a consolidar-se dues tendències en el si del partit, que portarien més tard a la seva divisió. La Conferència aprovà una solució de compromís entre els dos sectors i decidí la reparació de "La Batalla". Manuel Alberich s'incorporà aleshores al Comitè Executiu. L'activitat del partit s'intensificà i el POUM s'integrà en l'Aliança Nacional de Forces Democràtiques.

Però al novembre de 1944 tingué lloc a Tolosa la Conferència del POUM a l'exili en què el sector majoritari de França, encapçalat per Josep Rovira, decidí la creació del Moviment Socialista de Catalunya, que seria fundat el 14 de gener de 1945. Els militants de l'interior, i entre ells Alberich en un lloc destacat, intentaran d'evitar per tots els mitjans l'escissió i s'esforçaran per mantenir la continuïtat i la unitat del partit. En un últim intent, Manuel Alberich, acompanyat d'Utges, que era proper a les tesis de Rovira, sortiren el juliol de 1945 cap a França amb l'objectiu de salvaguardar la unitat del partit, amb el suport explícit dels dirigents que hi havia empresonats a la Model de Barcelona: Maurín, Rey, Quique Rodríguez... No hi hagué acord i així la III Conferència nacional del POUM se celebrà el 21 d'octubre de 1945 en dos llocs diferents de Barcelona: és a dir, se'n celebraren dues. Es consumà l'escissió i, per tant, la constitució del MSC a l'interior.

Alberich es mantingué en el POUM de l'interior, que visqué durant els anys 1946-1947, segons les seves pròpies paraules, "el zenit de la seva activitat militant". Fou aleshores quan es publicà "Catalunya Socialista". La IV Conferència nacional, celebrada el 29 de juny de 1946 en una fàbrica de mobles del

carrer Galileu de Barcelona fou especialment rellevant, tant per la quantitat com per la representativitat territorial dels delegats. Però les detencions no s'aturaren i a l'agost de 1946 es produí la d'Alberich, després de dos anys d'acció clandestina amb una ordre de recerca i captura a l'esquena. "La irritació policial es va materialitzar sobre mi" ens ha deixat escrit.

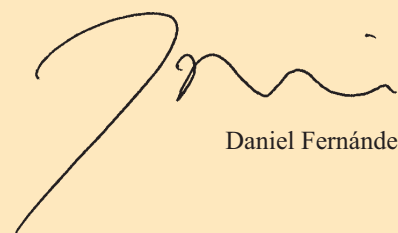
A finals de 1947, la situació canvià radicalment. L'oposició veia com s'allunyava l'objectiu d'enderrocar el règim. La V Conferència nacional, celebrada a l'octubre de 1951, evidencià l'existència de dos nous sectors: els partidaris de la política que marcava la direcció de l'exili, i la majoria de l'interior, entre els qui trobem Manel Alberich. Sis mesos més tard, el maig de 1952, es produirà la caiguda de la pràctica totalitat de la direcció del partit a l'interior i Alberich fou empresonat. El POUM no es recuperà d'aquest cop.

Després de sortir de la presó i al llarg dels anys següents, Manuel Alberich combinà la seva feina de tenidor de llibres amb el manteniment de la relació amb els companys de lluita. Els intents de reorganització del partit mai no van arribar a reeixir. Anys més tard esdevindrà un membre clau del Secretariat Polític del POUM que el novembre de 1976 s'incorporà al Partit Socialista de Catalunya (Congrés).

D'una manera discreta, com era habitual en ell, però al mateix temps molt eficaç, exercirà un paper rellevant en tots els processos organitzatius i electorals del PSC a partir de la seva constitució, així com en la implantació de la UGT. Fou membre del Comitè de Conflictes del PSC i, més tard, del seu Consell Nacional, però sobretot esdevingué un mestre per a tota una nova generació de militants i de dirigents del PSC.

El 29 de setembre del 2005, el PSC organitzà un acte per commemorar el 70è aniversari de la fundació del POUM, i en ell havia de parlar juntament amb Salvador Clot, qui morí tràgicament durant la seva intervenció, i Carmel Rosa. Poques hores abans, però, Manel Alberich patí una embòlia que li impedí de participar-hi. Ja no es refé. Ens deixà, però, unes notes valuoses del que havia d'haver estat el seu discurs, que confirmen la seva elegant lucidesa fins al darrer moment.

Manuel Alberich morí a Barcelona el 21 de gener del 2006. Podem dir, amb unes paraules encertades d'Enric Adroer-Gironella, que fou: "un dels homes clau de l'epopeia de la nit" que significà la lluita per la llibertat i contra la dictadura. Va ésser sempre al llarg de tota la seva vida un militant socialista de pedra picada. La seva fou una vida amb un objectiu que trobem condensat en la lletra d'una de les seves cançons preferides, *La roba roja (Le chiffon rouge)*: "Despertem del malson, i caminem cap a un món més alegre i més just per tothom".

Daniel Fernández